

будови, ладо-гармонічної колористики).

Для надання твору яскравої сценічності І. Шамо використовує наступні художньо-виражальні засоби і прийоми: 1) вільний тип хорового письма (змінність функцій хорових партій), глибину і багат шаровість хорової фактури, з'єднання традиційного для народної музики підголоску зі складними гармоніями, поліфонію пластів, сонорну вертикаль, витримані звуки, підголоскову та імітаційну поліфонію; 2) яскраву театралізацію, картинність, що досягається завдяки запровадженню магічних заклинань, барвистих зображальних прийомів трудових рухів, імітації звуків природних сил або імітації гри на музичних інструментах; 3) розвинуту систему різноманітних хорових штрихів *legato*, *nonlegato*, *staccato*, *portamente*, *marcato*, а також акцентів для посилення зображальності; 4) алеаторичні прийоми, а саме повтори формул, глісандо до невизначених звуків, вигуки тощо.

Отже, опера «Ятранські ігри» І. Шамо демонструє всіляку міру взаємодії авторського і народного, використання як вже сталих класичних прийомів роботи з фольклорним матеріалом, так і власних композиторських знахідок. У руслі нової фольклорної хвилі цей оригінальний твір не має аналогій в національному професійному мистецтві в плані цілісного відтворення народного театралізованого дійства з позицій сучасного авторського бачення.

Список використаних джерел

1. Перцова Н., Дорофеева В. Риси хорової творчості українських композиторів-піснярів 50-70-х років ХХ століття. *Мистецтвознавчі записки*. 2018. Вип. 33. С. 428–434.
2. Перцова Н. О., Дубінченко Є. А. Хорові твори Ігоря Шамо та їхній методологічний потенціал. *Інноваційна педагогіка*. 2019. № 18. Т. 2. С. 63–66.
3. Терещенко А. Перегортаючи сторінки творчості. *Музика*. 2005. № 3. С. 20–21.

Лія Шарахович

АРТ-ТЕРАПІЯ ПІД ЧАС ВАГІТНОСТІ

Арт-терапія – це вид психотерапії та психологічної корекції, заснований на мистецтві та творчості. Вперше цей термін був використаний Андріаном Хілом у 1938 р. при описі своєї роботи та незабаром отримав широке поширення.

У вузькому сенсі слова під арт-терапією зазвичай мається на увазі терапія образотворчим мистецтвом з метою аналізу та позитивного впливу на психоемоційний стан людини.

Поступово, протягом ХХ століття, арт-терапія стає невід'ємною частиною соціальних заходів профілактичного й реабілітаційного характеру, медичної, психотерапевтичної та педагогічної практики.

Арт-терапія надає можливість особистості виразити себе «іншими голосами»: рухами, кольором, формою, пластикою, ландшафтом.

Арт-терапія, в першу чергу корекція, зміна способу, або конкретне перетворення образу, заміна способу на більш урівноважений і здоровий спосіб. Все до чого ви звертаєтеся, це образ і енергія об'єкта для психотерапії [4].

Дуже популярні на сьогодні методи арт-терапії широко застосовують дитячі та сімейні психологи, психотерапевти, арт-терапевти як з дітьми, так і з дорослими.

Застосування методів арт-терапії для різних вікових груп має свою специфіку. Для кожного вікового періоду існують свої методи, а також універсальні методи, які можна застосовувати для більшості вікових груп.

Мета арт-терапії – це навчити клієнта бачити сенс у власній арт-терапевтичній продукції, вербалізувати його, і розуміти взаємозв'язок між зображенням і власним внутрішнім досвідом.

Сеанси арт-терапії мають проходити у безпечному середовищі (кабінет психолога, художня студія) та з використанням образотворчих матеріалів (фарби, крейда, глина, пластилін, тканини, природні матеріали тощо). Спеціалісти арт-терапії виступають у ролі посередників між клієнтом та арт-терапевтичним продуктом, вони володіють знанням можливостей художньої творчості, мають професійні навички невербальної, символічної комунікації і здатні оцінки змісту образотворчої продукції і поведінку клієнта. Арт-терапія проводиться у індивідуальній та груповій формах. Методики арт-терапії активно використовують у інших психотерапевтичних напрямках.

Існує велика кількість видів арт-терапії, такі як: ізотерапія; казкотерапія; лялькотерапія; музична терапія; робота з пластичними матеріалами (глина, пластилін); системна-сімейна арт-терапія; пісочна терапія; анімаційна терапія; танцювальна терапія; мандолатерапія; фототерапія; тілесно-орієнтована терапія тощо [2].

Під час вагітності більшість жінок зіштовхуються з певними психологічними труднощами. На допомогу їм психологи вже давно віднайшли дієвий метод – це заняття з арт-терапії [3].

Вагітність найпрекрасніший і найхвилюючий час для жінки. Це час коли жінка починає пізнавати себе глибше, свої почуття, переживання, страхи, єднання зі своєю майбутньою дитиною і взаємини з чоловіком. На цьому шляху багато різних підводних каменів, крім радості, приємного хвилювання і безмежного щастя, жінка може відчувати страх, гнів, роздратованість, вину, почуття образи, розгубленість і т.д. І всі ці почуття – це правильно. Все, що є в людині, значить, воно для чого існує, допомагає йому або захищає. Головне всю призму почуттів усвідомлювати, приймати і давати адекватний спосіб прояву.

У першому триместрі, коли жінка, тільки дізнається про свою вагітність або інтуїтивно її відчуває, поки ще розділяє «Я + вагітність». В її організмі проходить маса змін: хронічну втому, зміна режиму сну, зміна емоційного фону. У другому триместрі жінка приймає свою вагітність, її гормональний і емоційний фони стабілізуються. Вона повертається до своєї активної діяльності. І в третьому триместрі, вже в очікуванні народження свого малюка, жінка починає «гніздитися», тобто одомашнювати, готує будинок до появи дитини. І на кожному етапі для жінки важлива підтримка, захист і відчуття радісного спокою. Досягнення почуття впевненості, внутрішньої гармонії і спокою під час всього періоду вагітності.

Адже душевний стан матері передається дитині, що знаходиться в утробі. Коли мати веде ласкаву, турботливу бесіду або слухає приємну музику, її мозок випускає речовини, що відображають спокій і комфортний стан.

Коли ж мати сердиться, то викликає дискомфорт і в тільці малюка. Неважко уявити собі горе дитини, яка постійно піддається впливу шкідливих подразників. Серце його матері б'ється прискорено, надниркові залози виділяють гормони стресу, і тіло майбутньої дитини формує реакцію боротьби або бігу. На жаль, ембріон не в змозі ні сховатися, ні чинити опір джерела збудження. Так в материнській утробі починають визрівати насіння тривоги, похмурих передчуттів або злоби.

Арт-терапія, як інструмент може допомогти вагітним жінкам познайомитися з собою нової. Дізнатися і прийняти свої нові сторони і глибини. Допоможе виховати в собі статус справжньої жінки – матері, зрозуміти і прийняти новий стан душі і тіла.

Через малюнок, ліплення, фотографії, музику, танець жінка в екологічному і ресурсному просторі пізнає себе і свою дитину. Уже в утробі, між ними встановлюються довірчі відносини.

Наш світ наповнений радістю і любов'ю, болем і стражданнями. Жінка не може ізолювати себе від світу на дев'ять місяців, сховатися в

своєму коконі і при цьому не зазнати це складне почуття пов'язане зі змінами в її внутрішньому світі. На стримування негативних переживань може піти стільки енергії, що не залишиться і на радість. І потім, кожній дитині потрібна жива мама, з різними почуттями та емоціями, а не натягнувши на себе маску захвату, оскільки їй заборонили хвилюватися. Наостанок, хотілося б сказати, що важливо пізнавати себе під час вагітності, доповнювати і збагачувати взаємини з чоловіком, відчувати свою майбутню дитину і дозволяти собі бути собою [1].

Список використаних джерел

1. Вагітність і арт-терапія. URL: <http://sofia-dom.com.ua/ua/statti/duplicate-of-beremennost-i-art-terapiya.html> (дата звернення: 26.03.2021).
2. Арт терапія – що це? URL: <https://vemakids.com.ua/ua/art-terapiya> (дата звернення: 12.03.2021).
3. Арт-терапія для вагітних жінок. URL: <https://platfor.ma/hobbies/4ec2ca3d6e51b/> (дата звернення: 12.03.2021).
4. Арт-терапія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Арт-терапія> (дата звернення: 12.03.2021).

Софія Шклярук

ОСОБЛИВОСТІ ЛІТУРГІЇ СВЯТОГО ІОАННА ЗЛАТОУСТА П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

Петро Ілліч Чайковський – великий російський композитор XIX століття, широко відомий і шанований як в Росії, так і за кордоном. Напевно кожному з дитинства знайомі його балети, опери, симфонії, інструментальні твори тощо. Однак, не варто забувати, що П. Чайковський писав і духовну музику. Творчу спадщину композитора у сфері духовного музичного жанру складають: «Літургія св. Іоанна Златоуста», «Всенощне Бдіння», дев'ять духовно-музичних творів, «Ангел вопієше». Ці твори важливі як в контексті творчості композитора, так і для російської духовної музики в цілому.

Відомо, що до духовної музики Петро Ілліч звертається у 1878 році в період створення Симфонії № 4 та опери «Євгеній Онегін». Першим твором, призначеним для православного богослужіння церковнослов'янською мовою стає «Літургія святого Іоанна Златоуста» для мішаного хору, опус 41, С dur. Вона була написана в м. Кам'янка на Україні і вперше виконана приблизно в червні 1879 року в м. Києві, в Університетській церкві. У цьому творі митець поєднує свій авторський, безумовно, пізнаваний, композиторський стиль і характерні особливості московської синодальної школи, яка так чи інакше мала на нього вплив.